

Univers Pedagogic

Nr. 32 (868),
14 septembrie 2023

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

pro

Republica Moldova va adera la Convenția globală privind recunoașterea calificărilor din învățământul superior

Republica Moldova va adera la Convenția globală privind recunoașterea calificărilor din învățământul superior, adoptată la Paris la 25 noiembrie 2019. Tratatul facilitează recunoașterea studiilor și mobilitatea academică și profesională, promovează calitatea învățământului superior, utilizarea eficientă a resurselor educaționale și umane și, totodată, își propune să contribuie la consolidarea cooperării internaționale în domeniul recunoașterii calificărilor la nivelul învățământului superior.

În cadrul ședinței Guvernului, ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, a menționat că tratatul va contribui la sporirea mobilității academice și la internaționalizarea universităților din Republica Moldova, domeniu care este prioritar pentru Ministerul Educației și Cercetării. „Convenția globală susține

obiectivele Republicii Moldova în domeniul internaționalizării învățământului superior și va permite universităților să se dezvolte, să implementeze inovații, să asigure încrederea în calificările naționale și să sporească calitatea sistemului național de învățământ superior”, a spus ministrul.

Ministerul Educației și Cercetării a participat la procesul de negociere la nivel internațional a prevederilor Convenției. Președintele Republicii Moldova, Maia Sandu, a semnat, la 13 octombrie 2022, Decretul pentru aprobarea semnării Convenției

globale privind recunoașterea calificărilor din învățământul superior, ceea ce înseamnă acceptarea de către Republica Moldova a textului Convenției.

Convenția a fost ratificată până în prezent de 22 țări, între care Estonia, Franța, Islanda, Japonia, Lituania, România, Slovacia, Suedia, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. Documentul reprezintă primul tratat de anvergură globală al Națiunilor Unite în domeniul învățământului superior.

Peste 5000 de laptopuri pentru instituțiile de învățământ general din țară

Ministerul Educației și Cercetării a început distribuția unui lot de 5020 de laptopuri în instituțiile de învățământ general din țară. Acestea vor ajunge în 903 școli primare, gimnazii și licee și vor înlocui tehnica învechită. Echipamentele au fost achiziționate în cadrul Proiectului „Reforma Învățământului în Moldova” (PRIM), implementat de Ministerul Educației și Cercetării, cu sprijinul financiar al Băncii Mondiale.

La selectarea instituțiilor beneficiare s-a ținut cont de numărul de elevi din instituție și raportul „unități de tehnică nouă per elev”. Numărul de laptopuri care vor ajunge în instituții variază între 3 și 24 de unități. Prezentă la activitatea de distribuție, secretarul de stat Valentina Olaru a menționat: „O reformă în educație înseamnă adaptarea sistemului de învățământ la noile tendințe și necesități. Ministerul va continua să elaboreze cele mai bune politici, să investească în tineri și în instituțiile

de învățământ pentru a crește generații de elevi care știu să facă față tuturor provocărilor. Aceste laptopuri, cu siguranță, vor contribui la desfășurarea unui proces de studii mai atractiv pentru elevii și profesorii din țară”.

În anul curent, Ministerul Educației și Cercetării a mai oferit școlilor 1480 de laptopuri (cu suportul proiectului PRIM și UNICEF), 340 de computere (donate de Coreea) și 2174 de tablete (donate de Coreea de Sud, China, Israel).

În total, instituțiile de învățământ general din țară dispuneau, la data de 1 august curent, de 49250 unități de tehnică de calcul (computere, laptopuri, tablete).

Menționăm că în cadrul „Proiectului Îmbunătățirea Calității Educației”, aprobat de Guvern în iunie 2023, prin grantul oferit de Parteneriatul Global pentru Educație (PGE), se vor aloca mijloacele financiare în valoare de 4,8 milioane de dolari pentru modernizarea infrastructurii, transformarea digitală a mediilor de învățare în aproximativ 200 de școli, dar și pentru formarea competențelor digitale a cadrelor didactice etc.

„Formatorii vor merge în instituții și vor lucra cu toate cadrele didactice”

Măsurile de protecție socială a cadrelor didactice, creșterea accesului copiilor la educație de calitate și eficientizarea utilizării resurselor din sistemul educațional au constituit subiectele principale de discuție în cadrul întrunirii activului Federației Sindicatului din Educație și Știință (FSES). La eveniment a participat ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun.

Ministrul s-a referit la măsurile adoptate pentru menținerea profesorilor în sistem și sporirea prestigiului profesiei didactice, inclusiv despre crearea Institutului Național pentru Educație și Leadership, structură care va acorda suport pentru tinerii specialiști printr-o rețea de o mie de mentori. Acesta urmează să fie creat în perioada următoare.

Totodată, ministrul a creat oportunități de recalificare pentru cadrele didactice.

„Formatorii vor merge în instituții și vor lucra cu toate cadrele didactice. Dacă ne dorim o schimbare sistemică și la nivel de comunitate, trebuie să mergem în acea comunitate. Vrem să organizăm formări care produc rezultate la nivelul comunităților școlare. La prima etapă planificăm să ajungem cu aceste formări în circa 50 de instituții și să includem în acest proces circa 2500 - 3000 de cadre didactice”, a spus Dan Perciun.

Cu referire la creșterea salarială pentru angajații din sistemul educațional, ministrul a spus că aceasta depinde în mod direct de eficientizarea cheltuielilor în sistemul educațional.

„Creșterea salarială depinde în mod direct de restructurarea rețelei școlare și eficientizarea utilizării resurselor disponibile pentru sistem. Astfel, pe de o parte, asigurăm accesul copiilor la educație de calitate, iar pe de altă parte -

utilizăm mai eficient banii de care dispune sistemul, inclusiv pentru creșteri de salarii”, a spus ministrul.

Potrivit lui Dan Perciun, este în discuție posibilitatea acordării unei plăți unice pentru toate cadrele didactice din învățământul general. Pentru 2024 se discută indexarea salariilor angajaților din învățământul general la nivelul inflației.

Răspunzând la întrebările sindicatistilor, ministrul s-a referit și la adoptarea regulamentului privind selectarea șefilor direcțiilor raionale de învățământ.

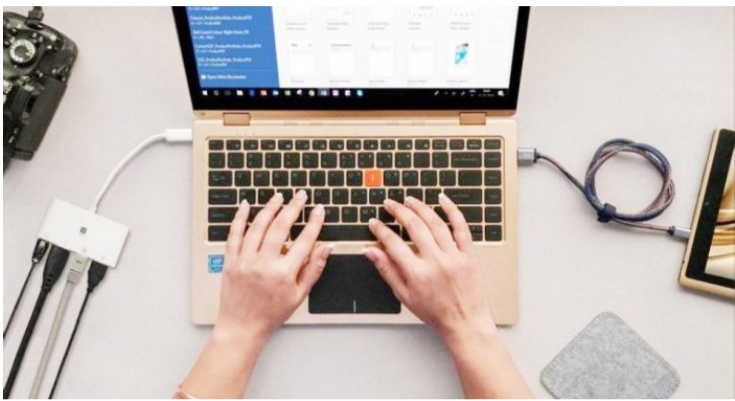
„Codul Educației, adoptat în anul 2014, stipulează că șefii direcțiilor Educație se aleg pentru un termen de patru ani, pentru cel mult două mandate. Întrebarea mea este - de ce unele raioane au decis să respecte Codul, în timp ce altele au făcut tot posibilul ca să evite organizarea unor concursuri de selectare? Cred că asta este incorect în raport cu cei care au respectat legislația în vigoare. De aceste schimbări sunt afectați doar cei care au fost numiți în funcție pe perioadă nedeterminată, în lipsă de concurs”, a menționat Dan Perciun.

În context, ministrul a mai spus că a transmis Federației Sindicatelor regulamentul cu privire la concursul pentru funcția de șefi ai direcțiilor raionale de învățământ, urmând să fie organizată o dezbatere publică la acest subiect.

Va fi creat un Consiliu Consultativ pentru Știință și Tehnologie

Un Consiliu Consultativ pentru Știință și Tehnologie va fi creat în țara noastră, în concordanță cu modificările Codului cu privire la știință și inovare, elaborate de Ministerul Educației și Cercetării. Această nouă structură va oferi consultanță autorității administrației publice centrale, responsabilă de elaborarea politicilor în domeniile cercetării și inovării, în vederea dezvoltării și finanțării acestui domeniu.

Din componența Consiliului vor face parte reprezentanți ai organelor centrale de specialitate ale statului, precum și personalități științifice cu renume la nivel național și internațional. De remarcat că finanțarea urmează a fi corelată cu resursele uma-

infrastructura de cercetare și performanța instituțională. Astfel, vor putea beneficia de finanțare instituțională organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării, inclusiv instituțiile publice de învățământ superior, pentru menținerea și dezvoltarea infrastructurii și cheltuielile de personal.

Este de menționat că modificările aprobate de Parlament se referă și la evaluarea organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării și a personalului științific și științifico-didactic, care este organizată de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC). Finalitatea evaluării vizează clasificarea organizațiilor pe niveluri de performanță și capacitate, care se va lua în considerare la stabilirea finanțării instituționale.

Reporter UPP

USAID: La UTM a fost lansat un program de Agrobusiness

Programul de studii „Agrobusiness și dezvoltare rurală” a fost lansat pentru prima dată la Universitatea Tehnică a Moldovei (UTM), el fiind încadrat în ciclul I de studii. Totodată, Programul cuprinde un ciclu de patru ani de studii cu frecvență la zi, urmărind formarea competențelor necesare pentru a aborda provocările din industria agricolă modernă.

În cadrul acestui Program, dezvoltat în colaborare cu experți ai Ministerului Educației și Cercetării și ai UTM, se va studia: consolidarea sustenabilității sociale, economice și de mediu; conceperea și proiectarea afacerilor agricole; marketingul și comunicarea în agrobusiness; gestionarea sustenabilă a afacerilor agricole; utilizarea tehnologiilor agricole avansate și digitalizarea; dezvoltarea lanțului valoric agroalimentar.

De asemenea, tinerii studioși vor învăța să evalueze oportunități de diversificare a afacerilor în mediul rural și să formuleze măsuri

pentru a spori impactul afacerilor asupra sustenabilității economice, sociale și de mediu a zonelor rurale. De remarcat că „Agrobusiness și dezvoltare rurală” este un program de infrastructură relevantă și s-a realizat cu sprijinul proiectului USAID „Competitivitate și Reziliență Rurală în Moldova”.

Cor. UPP

PSIHOLOGUL RĂSPUNDE

Ce înseamnă comportamentul opozant?

Orice copil manifestă, în anumite perioade de dezvoltare, un comportament opozant. Astfel, prima fază de opoziție e la 2-3 ani, în care copiii testează semnificația, dar și puterea cuvântului „NU” (și răbdarea părinților) în orice situație, chiar și în cele care îi fac plăcere. Nefiind capabili să exprime ceea ce simt sau îi nemulțumește (deoarece nu au dezvoltate abilitățile de comunicare), acționează prin gesturi sfidătoare sau agresivitate, care sunt singurul mod în care pot da de înțeles că ceva îi nemulțumește. La 4-5 ani copiii încearcă să-și sporească independența și își exercită dreptul de a spune „Nu” atunci când i se cere să facă ceva.

După intrarea în școală (6-9 ani) copiii pot manifesta crize de opoziție, în lipsa unei abilități formate de gestionare a propriilor emoții (sunt furioși, din diferite motive, dar nu știu cum să se calmeze). Încearcă să obțină mai multă libertate și dorințele lor implică adesea mai mult decât pot controla. Primesc o serie de noi responsabilități, dar lipsa sprijinului din partea adulților provoacă uneori comportamente opozante. Adolescenții timpurii (10-12 ani) răspund părinților pentru că își doresc independența, pentru că sunt impulsivi și deoarece nu au capacitatea de a sesiza consecințele pe termen lung ale propriilor fapte. După vârsta de 13 ani, adolescenții apelează la comportamentul opozant pentru că tind să se considere adulți. Totodată, nu își pot mereu controla impulsurile.

Dar avem și alte comportamente de opoziție, specifice copilăriei până în perioada adolescenței timpurii, care se manifestă constant și care deviază de la normalitate. Este **tulburarea de comportamentul opozant**, care se referă la un tipar de comportament negativist, sfidător, ostil, ce apare frecvent, durează timp îndelungat și afectează funcționarea copilului. Caracteristica de bază a comportamentului opozant este refuzul constant al copilului de a respecta regulile de conduită.

Tulburarea este mai frecventă la băieți.

Comportamentul de tip opozant poate fi depistat în vârstă timpurie (3-4 ani), dacă copilul manifestă crize puternice de furie și, mai ales, de încăpățănare pregnantă și de refuz. La această vârstă negativismul, încăpățănarea exagerată pot fi anihilate prin schimbarea atitudinii părinților (educatorului) față de copil, prin modalitățile de satisfacere rațională a trebuințelor acestora.

Vârsta de debut al comportamentului de tip opozant este de 6 ani. Cu cât se menține mai mult acest comportament, cu atât șansele de recuperare a lui sunt mai puține, iar probabilitatea evoluării comportamentului delinvent este cu mult mai mare.

Comportamentul opozant începe cu refuzul de a îndeplini unele sarcini și refuzul de a respecta regulile înaintate de părinți sau educator. Simptomatologia comportamentului opozant la copii include: crize de furie neobișnuit de frecvente sau destul de intense (se enervează repede) și crize frecvente de încăpățănare, certuri cu adulții, copilul face numai ceea ce vrea. Începe să plângă, să țipe și să amenințe că fugă de acasă. Se opune frecvent îndeplinirii indicațiilor sau regulilor de conduită. Are probleme în relațiile cu alți copii, agresându-i deseori în mod

Lilia GOLOVEI, cercetător științific, ICITT, psiholog, gimnaziul „Galata”

intenționat, învinuindu-i pe alții pentru propriile greșeli sau propriul comportament inadecvat. Este iritabil sau se lasă ușor enervat de ceilalți, impulsiv, nerăbdător, ranchiunos sau răzbunător. Refuză să răspundă (să îndeplinească sarcinile școlare, să scrie, să citească). Dacă nu a fost întrebat atunci când el dorește să o facă, sare la bătaie la cea mai mică obișdă. De asemenea, manifestă acte distructive în caz de furie: rupe pixul, aruncă rechizitele, zgârie mobila, trănestește ușa etc. Simptomele sunt evidente în relația cu persoanele adulte apropiate, cunoscute sau autoritare (pedagogi, educatori etc.) acasă, la școală, în grupurile de copii sau numai în unul din aceste medii. Totuși, copilul nu se autoevaluează ca fiind opozițional sau obraznic, el își argumentează comportamentul drept o reacție la solicitările nerealiste și prostești.

Tulburarea comportamentului opozant se asociază cu: stima de sine scăzută, labilitate afectivă, toleranță scăzută la frustrare, accese de mânie, uz de substanțe psicoactive, hiperactivitate cu deficit de atenție, tulburări de învățare și comunicare.

Comportamentul opozant necesită intervenția psihologică cu ședințe atât cu copilul, cât și cu părinții, unde vor învăța cum să învețe copilul să-și gestioneze emoțiile, cum să răspundă la crizele de afect, cum să stabilească reguli, cum să descurajeze opoziționismul pe termen lung și cum să implice copilul în mai multe activități.

UPSC, reprezentată la Deeptech GigaHack de către studenții Facultății de FMTI

În perioada 9 - 10 septembrie 2023, a avut loc cel mai mare hackathon din Republica Moldova - Deeptech GigaHack, care s-a desfășurat în incinta Digital Park. Evenimentul a fost organizat de Technovator și Digital Park, cu sprijinul Proiectului „Tehnologiile Viitorului”, finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), Guvernul Suediei și cel al Marii Britanii.

În cadrul Deeptech GigaHack, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a fost reprezentată de echipa „Providence Lab”, formată din șase studenți ai Facultății de Fizică, Matematică și Tehnologii Informaționale: Dumitru Andoni - liderul echipei, Nicu Eni, Andrei Olitovschi, Elena Gaidău, Mihail Primac, Cristian Sirbu. Echipa a fost ghidată de Angela Globa, dr., conf. univ., prorector pentru digitalizare, comunicare, imagine și relații cu partenerii sociali, și de

Vasile Galben, inginer, Departamentul Tehnologii Informaționale. Asistența tehnică a fost asigurată de angajații Departamentului Tehnologii Informaționale, Ion Martiniuc și Ion Bulicanu.

Pe parcursul a două zile echipa „Providence Lab” a lucrat asupra sarcinilor tehnice propuse de organizatori, prezentând propriul proiect „Era Travel”. Studenții au avut posibilitatea să experimenteze noi tehnologii, instrumente și tehnici pentru a crea soluții în domenii, precum: securitatea cibernetică, inteligență artificială, big data, machine learning, Internet of things. Pe toată durata evenimentului, participanții au be-

neficiat de susținerea mentorilor, profesioniștilor cu experiență și expertiză în domenii relevante IT și au avut acces la resursele necesare pentru dezvoltarea ideilor lor.

Felicitări, dragi studenți, pentru atitudine, implicare și promovare a imaginii Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău!

Violeta Popa: „Mi-a fost predestinat să devin profesoară și am moștenit toată bogăția spirituală și intelectuală ca pe o binecuvântare”

Provine dintr-o dinastie de profesori. Deși îndrăgise dansurile populare și moderne, la care avea mare succes, totuși, genetica și-a pus amprenta și în cele de urmă a ales, cu inima deschisă, pedagogia. Violeta Popa, profesoară de limba și literatura română, grad didactic I, a activat, de-a lungul anilor, în multe instituții de învățământ din mun. Chișinău. Acum, însă, își face cu drag meseria la Colegiul ULIM. Este persoana care optează pentru gândirea pozitivă și susține că astfel vom atrage în domeniul învățământului mulți tineri.

– Ați absolvit facultatea în perioada anilor '90, când era complicat să fii student. În acea perioadă avea loc trecerea la grafia latină, se schimbau metodologiile etc. Cum a fost?

– Am absolvit Facultatea de Filologie a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” în anul 1996. Evident, fusesem înmatriculată în anul 1991, perioada marilor schimbări din țară, când a fost declarată independența Republicii Moldova, s-a revenit la grafia latină, care a intrat în vigoare la 1 septembrie 1989. În perioada când îmi făceam studiile la Școala Pedagogică „Alexei Mateevici” din Chișinău, aveam o profesoară extraordinară la limba maternă, Eugenia Chintea, care ne-a ghidat și ne-a instruit în scrierea cu grafie latină. Deci, primisem o pregătire temeinică pentru a-mi continua studiile la Facultatea de Filologie. Cu toate acestea, a fost o perioadă de studii dificilă. Programa de literatură a fost revizuită și completată cu mulți scriitori români, s-a schimbat și metodologia predării.

– Ați activat la Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a Consiliului Municipal Chișinău. Cum v-a reușit implicarea în activitatea administrativă?

– A fost în perioada anilor 2011-2016. Am trăit o experiență inedită activând la DGETS în funcție de specialist principal, metodist la limba și literatura română. Aici am avut fericiți ocazie să cunosc profesori foarte buni, cu care am colaborat. Printre ei: Mariana Marin de la IȘE, Mariana Jitari de la LT „Spiru Haret”, Mariana Pîrțac de la LT „Gheorghe Asachi”, Viorica Oleinic de la Liceul „Prometeu – Prim”, Aurelian Silvestru, directorul Liceului „Prometeu-Prim”, Angela Tomiță și Livia State de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” etc. Împreună am organizat diverse seminare municipale și mese rotunde la limba și literatura română pentru profesori și tineri specialiști. Este o experiență de neuitat.

– Trăind într-o familie de pedagogi, poți oare avea și alte pasiuni? Care a fost materia de studiu ce v-a plăcut cel mai mult în școală?

– În copilărie pasiunea mea cea mare erau dansurile profesionale populare și cele moderne. Materia de studiu favorită a fost matematica. Era și evident, profesoară mi-a fost mama. De asemenea, fiindcă am avut niște profesori de excepție, am studiat cu mult entuziasm limba rusă și limba engleză. Ulterior mi-a fost utilă

limba rusă, predând limba română la minoritățile naționale de la Colegiul Cooperatist din capitală, – bulgari, găgăuzi, ruși, ucraineni. Acolo am întâlnit elevi din Transnistria care abia învățau să scrie în grafie latină. Îmi motivam și le dezvoltam dragostea pentru limba noastră. Dar primeam satisfacție maximă pentru faptul că manifestau interes și se străduiau să însușească bine limba română.

– Spuneți că bunica Dvs. a fost educatoare, iar mama a lucrat o viață întreagă în școală fiind profesoară de matematică. Făcând parte

dintr-o dinastie de profesori, alegeți privind viitorul profesional v-a fost cumva pecetluit, sau ați aspirat la altceva?

– Pe vremea cea bunica mea, Ana Roșca, a fost printre primii educatori din Hârtopul-Mare, raionul Criuleni. Era admirată și respectată de consăteni. Mama, Maria Boșcanean, care a activat peste 40 de ani în pedagogie, predând matematica în mai multe școli din mun. Chișinău, a fost o perfecționistă, responsabilă și perseverentă. Caracterul ei puternic m-a influențat să-i preiau curajul, încrederea și disciplina de muncă. Ea a fost un model demn de urmat pentru multe generații de copii, multe promoții. Deci, am moștenit toată bogăția spirituală și intelectuală ca pe o binecuvântare fiind predestinată să devin profesoară. Nici măcar nu am reușit să aspir prea mult la profesia de pedagog. Aveam doar 15 ani, când am mers la Colegiul Pedagogic „Alexei Mateevici”, în anul 1986, cu o sete enormă de cunoaștere.

– Ați studiat și ați investit în dezvoltarea personală, ca mai apoi să ajungeți la concluzia că literatura și gândirea pozitivă este un segment important pentru educația tinerii generații. Cum vă reușește să-i motivați pe elevi să studieze?

– Cu adevărat, am studiat și am investit mult în dezvoltarea mea personală, mai ales în perioada anilor 2014-2019, participând la diverse summituri internaționale, la Kiev. Mă pasiona psihologia și parapsihologia, gândirea pozitivă, potențialul uman supranatural, cunoașterea dragostei Creatorului și neînțeleșul dincolo de lumea materială. Din anul 2006, cu o sete enormă de Adevăr, sorbeam cuvântul lui Dumnezeu. Atunci aveam senzația că stau în fața oceanului și înot în el pentru a explora mai profund cunoașterea.

Gândirea pozitivă este un aspect foarte important pentru educația tinerei generații, deoarece reprezintă o schimbare a mentalității, care va crea o generație fericită, recunoscătoare, cu o atitudine de respect, recunoștință și admirație. Ei vor învăța să trăiască mai intens stările de meditație, bucurie, extaz, aspirație spre ideal și tensiunea metafizică.

„Misiunea mea”, ce mă motivează mereu, constă în dorința de a face un pas înainte, în obligația morală de a susține și a încuraja elevul care dorește să descopere tainele structurii unui text metaliterar. Mi-ar plăcea să știu că școala de azi răspunde interesului pe care îl manifestă un licean pentru literatură, că este utilă în formarea sa ulterioară în calitate de vorbitor cult al limbii române, dar și în calitate de cititor avizat.

–De obicei, ce literatură propuneți spre lectură discipolilor?

– În primul rând, le propun operele renumiților noștri scriitori: Mihai Eminescu, Nichita Stănescu, George Coșbuc, Grigore Vieru, Lucian Blaga, Dimitrie Anghel, Nichita Danilov, Adrian Păunescu, Nicolae Dabija, Aurelian Silvestru, Tudor Arghezi, George Călinescu, Mir-

cea Cărtărescu („Solenia”), Liviu Rebreanu („Jar”), C. Virgil Gheorghiu („Ora 25”), Ion Druță („Servus Divinus”), apoi Matei Vișniec („Omul este totuși cea mai sublimă creatură din univers”), Mircea Eliade („Memorii: 1907-1960”), Nicolae Steinhart („Jurnalul Fericirii”), „Puterea unui adolescent pozitiv” de Karol Ladd și Grace Joy, „Puterea emoțiilor pozitive” de Barbara Fredrickson și „Influența limbajului pozitiv” de George Walther.

– Cât de important este pentru copiii/studenții să fie fericiți, ca să vină la școală/universitate și să se integreze în procesul academic?

– Arta de a fi fericit motivează elevii să perceapă mult mai profund procesul academic, așa cum spune Lucian Blaga: „Eu, cu lumina mea, sporesc taina lumii. Eu nu strivesc corola de minuni a lumii și nu ucid cu mintea tainele, ce le întâlnesc în calea mea.”

De exemplu, un nivel mai ridicat de educație este asociat cu o mai mare fericire, vârstă și apartenență religioasă, așa cum se spune în „Aici și acum” de Santa Montefiore. Aproximativ 40% dintre activitățile zilnice trebuie să contribuie la starea de fericire.

Este foarte important ca studenții să fie fericiți și să aibă o perspectivă pozitivă asupra experienței lor universitare. Atitudinea lor față de procesul academic poate influența semnificativ succesul lor în învățare și realizările lor viitoare. O perspectivă pozitivă poate stimula angajamentul, motivația și performanța academică. Prin urmare, cultivarea fericirii și a unei viziuni pozitive în rândul studenților ar trebui să fie un obiectiv important pentru instituțiile de învățământ superior.

– Ce dificultăți întâmpinați în relațiile cu discipolii?

– Regretabil, există elevi iresponsabili, cu lipsă de educație și fără sistem de pregătire, care ar putea să-i îndrume spre o experiență mai captivantă.

– Ce credeți că trebuie schimbat în sistemul de învățământ?

– Desigur, aș opta pentru literatură pozitivă, aș propune studiul Bibliiei, arta de a construi o relație temeinică, astfel ca accentul să fie pus pe dragostea de familie și baștină.

La fel, aș scoate în vizor dezvoltarea personală a unui adolescent prin:

Personalizarea învățării; Educația socială și emoțională; Învățarea practică; Actualizarea continuă a conținutului și metodelor de predare; Accesibilitate și egalitate; Dezvoltarea abilităților de gândire critică și rezolvare de probleme etc.

Totodată, ar face o selecție subiectivă de personaje feminine puternice din literatură, pe care le-am descoperit și admirat de-a lungul timpului: Vitoria Lipan („Baltagul” de M.Sadoveanu), Scarlett O'Hara („Pe aripile vântului” de Margaret Mitchell).

– Știm că programa școlară este destul de consistentă. În acest caz, cum am putea înlesni munca titanică a unui cadru didactic în școala de azi?

– Cred că implementarea mai multor strategii și resurse pentru a sprijini și motiva profesorii. Sugestiile mele ar fi: Reducerea sarcinilor administrative; Accesibilitatea programelor de formare și dezvoltare profesională continuă; Sprijinul pentru menținerea sănătății mentale; Implementarea tehnologiilor educaționale; Accesibilitatea echipamentelor și resurselor adecvate (pentru a-și face munca mai eficientă școlile ar trebui să furnizeze profesorilor materiale didactice adecvate și acces la tehnologie); Colaborarea între cadrele didactice; Evaluarea și recunoașterea efortului depus în vederea promovării unei educații de calitate; Implicarea părinților și a comunității în activitățile de instruire etc.

În final, este important ca școlile să creeze un mediu care să susțină și să recunoască eforturile profesorilor, astfel încât aceștia să poată face față mai bine muncii lor exigente și să rămână motivați să contribuie la educația elevilor.

– Știm că Republica Moldova este supusă riscului de a ajunge să rămână fără cadre didactice în școală. Cum putem motiva tinerii să îmbrățișeze profesia de pedagog?

– Motivarea tinerilor este fi un obiectiv important, deoarece educația este fundamentală pentru viitorul societății. Iată câteva aspecte care, cred, sunt importante pentru a încuraja tinerii să îmbrățișeze această carieră: Comunicarea beneficiilor; Inspirația prin exemple; Oferirea de oportunități practice; Sprijin financiar și benefic; Formare și dezvoltare profesională; Promovarea creativității și inovației; Recunoaștere și apreciere; Implicarea în activități de comunitate; Abordarea schimbărilor sociale; Mentorat și sprijin.

Prin aceste eforturi, cred, se pot atrage tineri talentați și motivați în profesia de pedagogie care, cu siguranță, vor aduce contribuții semnificative la dezvoltarea educației și a societății în ansamblu.

– Doamnă Violeta Popa, vă mulțumim pentru timpul acordat și vă urăm și în continuare un frumos și impresionant parcurs didactic, cu mulți discipoli dornici să exploreze lumea cunoștințelor.

A intervievat
Silvia ȚURCAN

TABĂRA DE ODIHNĂ „IZVORAȘ” – o experiență de neuitat pentru copiii din Republica Moldova și Ucraina

Vara este cea mai dulce perioadă a anului. Perioada în care copiii au timp nu doar să se odihnească și să-și întrezeze sănătatea, dar și să mediteze, să acumuleze cunoștințe, să-și creze idei despre lumea care îi înconjoară și, nu în ultimul rând, o mulțime de amintiri plăcute.

Iată că vacanța mare a luat sfârșit. Fericiți, cu puteri noi, copiii, care s-au bucurat din plin de zilele însorite de vară și au avut parte de o vacanță pe cinste la Tabăra „Izvorăș” din satul Zloți, raionul Cimișlia, au revenit pe băncile școlii. Însă amintirile și impresiile de neuitat, prietenii pe care le-au legat în această vară la tabără vor rămâne în inimile lor pentru toată viața.

Tabăra de odihnă și întremare a sănătății pentru copii „Izvorăș” a activat în sezonul estival 2023 în șapte zile și a găzduit circa 700 de copii din raioanele Cimișlia și Hâncești, dar și de peste hotare. Tabăra a presupus nu doar multă distracție, ci a reprezentat o nouă experiență pentru copii și un

mod perfect de a-și organiza eficient timpul, pe care copiii l-au avut berechet în vacanța de vară.

Mediu sigur și confortabil, alimentație sănătoasă, activități pe cât de interesante, pe atât de utile - ce altceva și-ar putea dori părinții pentru copil? De toate acestea au avut parte copiii care s-au odihnit la tabăra „Izvorăș” din raionul Cimișlia.

Datorită faptului că instituția este amplasată în sânul naturii, într-o zonă pitorească, ferită de zgomot și factori poluanți, copiii au avut posibilitatea nu doar să se distreze, ci și să-și întrezeze sănătatea.

Tabăra de odihnă „Izvorăș” a pus la dispoziția copiilor cazare, 4 mese pe zi, dar și o serie de activități menite să încurajeze relaționarea copiilor prin acțiuni de divertisment, programe artistice și competiții culturale și sportive.

Programul taberei a fost destul de atractiv și diversificat. Timp de 10 zile, atât cât a durat o tură, copiii cu vârste cuprinse între 7 și 16 ani au participat la diverse activități - gimnastică, bunele maniere, design, pictură, origami, atelier de creație, jocuri sportive

și distractive în aer liber, coregrafie, teatru, desen pe asfalt, curse sportive, masterclassuri culinare și multe altele. De asemenea, pe parcursul sejururilor pentru copii au fost organizate excursii captivante la Mănăstirea Zloți și Complexul agroturistic Zloți.

Cu profesionalism și multă dedicație s-a realizat atât proiectarea, cât și organizarea și desfășurarea activităților pe parcursul odihnei copiilor la tabără, orientate spre recreerea și întremarea sănătății copiilor, dezvoltarea armonioasă a personalității, în acest scop fiind antrenați plenar educatorii, voluntarii Centrului „Tineri pentru Tineri”, coordonatorii Centrului Raional de Tineret Cimișlia și alți actori. Armonia și buna dispoziție, care au dominat pe întreg parcursul verii la tabără, s-au datorat, în mare parte, măiestriei și modului în care managerul Silvia Aman a știut să conducă instituția, dar și valorilor care au do-

Raional Cimișlia, în gestiunea căruia se află Tabăra de odihnă și întremare a sănătății copiilor „Izvorăș”, acordă o atenție deosebită întreținerii și dotării acestei instituții, investind an de an surse financiare considerabile în sănătatea viitoarelor generații.

Baden-Württemberg din Germania, cu Direcția Învățământ General (DÎG) Cimișlia (șef Vasile Surdu) și Asociația cadrelor didactice de etnie română din regiunea Odesa (președinte Mihai Meceneanu).

„Împreună cu partenerii noștri germani, am reușit să le oferim deopotrivă copiilor din Ucraina și celor din Republica Moldova posibilitatea și bucuria de a trăi o vacanță de vis, sub un cer pașnic. Copiii refugiați au socializat, au realizat un dialog intercultural, prin intermediul cântecului și dansului popular, și au reușit să se integreze de minune în comunitatea noastră”, a menționat Vasile Surdu, șeful Direcției Generale Învățământ Cimișlia, mulțumindu-le sponsorilor pentru suportul financiar acordat și cooperarea eficientă în asigurarea odihnei gratuite a tinerilor atât din Ucraina, cât și din Republica Moldova.

Șeful DÎG Cimișlia și-a exprimat speranța că atât schimbul cultural, cât și parteneriatul cu Asociația „Alexandru Ioan Cuza” din Heidelberg vor avea și în anii următori continuitate. Totodată, responsabilul a menționat că, în vara anului viitor, Tabăra „Izvorăș” din satul Zloți, raionul Cimișlia, își așteaptă din nou vizitatorii, pentru a le oferi o experiență de neuitat, un program atractiv și diversificat.

Luminița NETEDU,
specialist principal,
Direcția Învățământ
General Cimișlia

minat: cooperare, muncă în echipă, respect reciproc, voluntariat, profesionalism - norme după care s-au condus educatorii și copiii.

Despre confortul de care au avut parte copiii la „Izvorăș”, probabil, ați auzit deja. Dacă nu, atunci aflați că aici totul este amenajat cu gust și ținând cont de necesitățile copiilor - mobilier de calitate, materiale didactice alocate, teren sportiv modern și spații de joacă dotate. Mai mult decât atât, toate încăperile instituției sunt în fiecare an reparate. Aceasta deoarece Consiliul

Anul acesta, cea de-a șaptea ediție a taberei, din luna august, a fost una mai deosebită, marcată fiind de faptul că aici s-au odihnit gratuit 120 de copii și tineri din Ucraina și Republica Moldova, fiind însoțiți de către pedagogii. Sejurul acestor copii în Tabăra „Izvorăș” a fost finanțat în cadrul unui proiect implementat de Asociația culturală „Alexandru Ioan Cuza” din Heidelberg (președinte Iosif Herlo), prin programul PERSPEKTIVE DONAU, în colaborare cu Stiftung

Siguranța educațională și socială, în vizorul poliției

La început de an școlar, Poliția desfășoară, în mod tradițional, acțiuni de informare a copiilor și părinților cu privire la siguranța în mediul educațional și cel social.

Oxana Toderiță, ofițer de presă al Inspectoratului General de Poliție (IGP), a nuanțat că oamenii legii vor prezenta elevilor acele instituții ale statului care vin să ajute copiii victime. „Este important ca acești copii să cunoască unde se pot adresa și ce organe ale statului ei le pot sesiza la necesitate. Totodată, la orele informative, polițiștii vor vorbi cu elevii despre măsuri de combatere a violenței, siguranță în mediul online, comportament delinvent, abandon școlar și de domiciliu. De asemenea, învățăceii sunt informați că, în caz de nevoie, pot apela la telefonul copilului: 116 111”, a specificat sursa citată.

În plus, angajații IGP vor atrage atenția elevilor la măsurile de siguranță în timp ce sunt singuri acasă, la traversarea străzii, când se deplasează în locuri aglomerate, când discută cu persoane străine în stradă sau online etc. În ceea

ce privește părinții, acestora li se va recomanda să-și învețe copiii să memoreze adresa propriului domiciliu și numerele de telefon la care pot apela în caz de necesitate.

De asemenea, pe parcursul întregului an școlar IGP va desfășura lecții informative despre securitatea în timpul deplasării elevilor spre școală și casă. Polițiștii recomandă copiilor să circule numai pe trotuare, să nu traverseze drumurile publice prin alte locuri decât cele special amenajate și semnalizate prin indicatoare sau marcate rutiere, iar acolo unde nu există trotuare sau poteci laterale, elevii se vor deplasa numai pe partea stângă a drumurilor și cât mai aproape de marginea acestora.

B. lu.

Trei grădinițe din raionul Cahul beneficiază de energie verde

Proiectul *Consolidarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în Rezervația biosferei „Prutul de Jos”* va asigura trei grădinițe de copii din raionul Cahul cu energie verde, pe care o vor produce pentru propriul consum.

Centrale electrice fotovoltaice

Astfel, pe acoperișurile a trei instituții de educație timpurie (din satele Manta, Slobozia Mare și Giurgiulești) au fost instalate și puse în funcțiune Centrale electrice fotovoltaice (CEF) „on-grid”. 20 la sută din costul lucrărilor a constituit contribuția financiară a autorităților locale, 80% fiind asigurate din sursele financiare ale proiectului.

Per total, pentru realizarea celor trei programe de infrastructură au fost investiți peste 92 mii de euro, sumă care se preconizează a fi recu-

perată în circa 7 ani. Proiectul este finanțat de către Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (ADA) cu fonduri ale Cooperării Austriece pentru Dezvoltare (ADC) și implementat de către AO „EcoContact”, în parteneriat cu Centrul de Consultanță Ecologică Cahul.

PNUD: Grădiniță renovată, inclusiv pentru refugiați ucraineni

Grădinița nr. 4 din Ceadăr-Lunga a fost renovată cu sprijinul financiar al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), de acest lucru beneficiind peste o sută de copii care frecventează instituția, inclusiv refugiați din Ucraina.

De remarcat că au fost îmbunătățite nu doar facilitățile educaționale din cadrul grădiniței, ci și cele medicale (s-a achiziționat mobilier nou și echipament tehnic pentru cabinetele renovate de medicină și logopedie.). De asemenea, au fost izolați termic peste 740 de metri pătrați din clădirea cu două etaje, fațada fiind pictată de un artist local, cu participarea copiilor. În plus, au fost instalate ferestre de sticlă la două balcoane anterior neutilizate, prin renovarea și transformarea în spațiu pentru activități sportive și

pentru o seră de iarnă, unde copiii vor putea să cultive plante.

Daniela Gasparikova, reprezentantă rezidentă PNUD în Republica Moldova, a specificat că „Aceste intervenții depășesc simpla optimizare a infrastructurii, deoarece, pe lângă îmbunătățirea condițiilor și bunăstării copiilor și lucrătorilor, ele contribuie la reducerea costurilor pentru resursele energetice și la diminuarea impactului negativ asupra mediului.”

Este de menționat că măsurile de eficiență energetică urmează să reducă costurile pentru energia termică cu aproximativ 30 la sută. În ceea ce ține de valoarea financiară a lucrărilor, intervențiile au fost susținute de PNUD cu 34.000 de dolari SUA, autoritățile publice locale contribuind cu 31.000 USD. În cadrul inițiativei „Primarii pentru Creștere Economică” (M4EG), Primăria municipiului Ceadăr-Lunga este susținută de Uniunea Europeană și PNUD.

Cor. UPP

Formarea unui stil de viață sănătos la elevii în cadrul orelor de biologie

Calitatea predării și interacțiunii, fără îndoială, este cel mai important factor în determinarea rezultatelor învățării și influenței asupra calității învățământului în ansamblu. Așadar, am stabilit contradicții între cerințele pentru păstrarea sănătății, o varietate de metode de formare a unui stil de viață sănătos în practica noastră și implementarea lor slabă în rândul elevilor, un nivel insuficient de sănătate în stilul de viață al elevilor, acest lucru conducând la apariția problemei.

Scopul cercetării prezentului articol este studiul și dezvoltarea motivației de a forma stilul de viață sănătos în rândul elevilor din grupele anilor I-III la lecțiile de biologie.

Motivația este denumirea generală atribuită pentru anumite procese, metode, mijloace de încurajare a elevilor la activități cognitive, precum și pentru dezvoltarea activă a conținutului educației, care constă din motive care obligă o persoană să acționeze și să îndeplinească orice faptă.

Date recente arată că 45% dintre băieții adolescenți și 22% dintre fetele adolescente din Republica Moldova încep să consume alcool înainte de a împlini 15 ani. Doar 36% dintre fetele și 28% dintre băieții cu vârsta între 15 și 24 de ani știu cum se transmite HIV și cum să se protejeze împotriva infecțiilor cu HIV. Astfel, adolescenții și tinerii se expun unui risc ridicat de traume, dependență, sarcini nedorite și infecții cu transmitere sexuală, inclusiv HIV.

Conform analizei realizate de literatura științifică și discuțiilor purtate cu specialiștii din domeniul medical, s-a apreciat că cea mai potrivită definiție pentru un stil de viață sănătos este următoarea: *Stilul de viață sănătos este un mod de viață de zi cu zi, care intensifică și crește rezervele de energie ale organismului, contribuie la menținerea stării de sănătate, la salvarea sau chiar la îmbunătățirea stării de sănătate.*

Pentru a forma motivația pentru menținerea unui stil de viață sănătos

unui stil de viață sănătos în rândul elevilor, la orele de biologie.

Scopul studiului experimental a fost cercetarea și dezvoltarea motivației la elevii anilor I, II, III la lecțiile de biologie, prin terapia de șoc.

Printre obiectivele cercetării experimentale s-au enumerat:

1. Studiul nivelului de motivație în rândul elevilor, în cadrul orelor de biologie;
  2. Argumentarea teoretică a unui set de exerciții vizate în dezvoltarea și formarea motivației pentru a menține un stil de viață sănătos, în rândul elevilor de la anul II (clasa a IX-a);
  3. Evaluarea eficienței exercițiilor.
- **Metodologie.** „Ce mă împiedică să duc un stil de viață sănătos” (Fig.1).

Am determinat câți studenți sunt motivați pentru stilul de viață sănătos și au cunoștințele necesare, precum și impedimentele existente în funcție de nivelul problemelor familiale sau celor cu propria sănătate: scor mediu, ridicat și care este foarte scăzut.

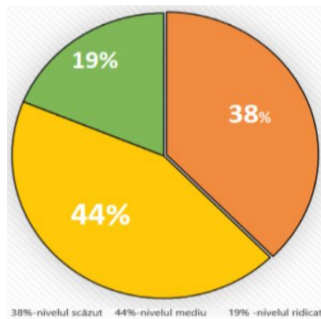

Fig. 1. Cunoștințele despre modul sănătos de viață

Din rezultatele obținute se poate observa că elevii de la anii I și II sunt dominați de nivelul mediu de atitudine față de un stil de viață sănătos (44%).

Exemple din practică:

- Proiectul *Pedi bus* (Este o inițiativă care încurajează elevii să meargă la colegiu pe jos de la căminele studențești);
- Fructele în pachet (activități specifice pentru a cunoaște mai bine fructele, vitaminele din ele, pentru a studia importanța acestora în alimentația omului și în viața de zi cu zi. Elevii aduc la ore fructele pe care le analizăm, apoi le consumăm în pauze);

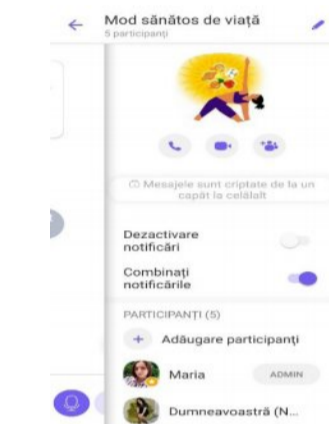
- „Mănânc sănătos la colegiu” (elevii învață să mănânce sănătos în timpul pauzelor, având lanch box și fiind un bun exemplu pentru ceilalți mai timizi, conform ghidului);
- Produse realizate la finele modulelor la anul II, clasa a IX-a, despre afecțiuni, igienă și profilaxia bolilor (elevii realizează diverse sondaje, creează prezentări video, înscenează în cadrul orelor discuții la medic, prin toate aceste produse stimulând motivația pentru stilul de viață sănătos);
- Realizarea unui grup pe viber cu elevii cu IMC peste normă;

Proiectul francofon „Regnul Ciupercei: comestibile și otrăvitoare, modul de utilizare”

Proiect - video „Sedentarismul și consecințele lui” Între pauze de ore - mișcare: cine este mai rezistent (modulul Sistemul locomotor)

Proiectul „Modul de viață pentru o inimă sănătoasă” (flash-mob)

Proiectul „Hipodinamia: cauze, consecințe, prevenire”

Proiectul „Joc didactic pe roluri (medic - pacient)”

Stilul de viață sănătos este un mod de viață de zi cu zi, care întărește rezervele de energie ale organismului, te ajută să îți menții starea de sănătate sau chiar să îți-o îmbunătățești. O analiză a cercetării științifice precizează în mod clar că un stil de viață sănătos este un concept complex, care include următoarele elemente principale: alimentația, activitatea fizică / lipsa de mișcare, consumul/non-consumul de tutun, consumul/non-consumul de alcool și alte substanțe psihoactive, folosirea medicamentelor, starea de muncă și starea de odihnă (somnia), comportamentul sexual, stresul și capacitatea de a-l depăși, obiceiurile de igienă, controalele medicale periodice, orice alt comportament care îți poate afecta sănătatea.

Astfel, cercetarea noastră ne-a confirmat ipotezele.

Natalia IACOVEȚ,
profesoară de biologie,
grad didactic I,
Colegiul de Medicină, mun. Bălți

LE STAGE EN FRANCE – UN PONT VERS LE DÉVELOPPEMENT DES COMPÉTENCES LINGUISTIQUES ET CULTURELLES

Si je devais décrire notre stage, je dirais - MAGNIFIQUE, INOUBLIABLE, ENRICHISSANT ! Un stage qui a enrichi et développé nos connaissances, nos compétences, notre culture grâce aux différentes activités offertes par des gens merveilleux. Un grand atout que j'utiliserai dans le processus didactique pour améliorer les compétences des élèves lors des leçons de FLE, surtout la compétence pluri/inter culturelle.

Inga PLOP MUTRUC,
profesoară de limba franceză,
Colegiul de Arte
„Nicolae Botgros”,
IPLT „Constantin Stere”,
mun. Soroca

Premièrement, je voudrais écrire sur la grande opportunité de mieux connaître les trésors de Bourges et de la région Centre - Val de Loire. Chaque jour nous visitons et découvrons

une nouvelle trace historique. Mais, sans un bon guide, qui souvent faisait partie de l'Association Solidarité Laïque, nous n'aurions jamais appris tant de choses. Ainsi, nous avons vi-

sité plusieurs châteaux. Par exemple, au **château de Blois** le portrait de la petite Antonietta Gonzalez, dans „La Galerie de portraits”, m'a beaucoup impressionné. Bien sûr qu'il y avait un grand nombre d'autres chefs-d'œuvre qui m'ont ébloui et que j'ai pu découvrir. Les autres châteaux visités m'ont eux aussi laissé de beaux souvenirs - **le château de Chambord** et son architecture, le **château de Bouges**, le **château de Mene-tou-Salon**, inspiré du Palais Jacques Cœur, le **château du Plaix**, entouré de douves en eau, le **Palais Jacques Cœur** avec la devise „À cœur vaillant rien impossible”, le **château de Versailles** - palais du roi Louis XIV - son harmonie architecturale, les appartements des grandes personnalités historiques - reines, rois..., les galeries, la grandiose Galerie des Glaces, sur les murs - des scènes de différents

siècles - c'était incroyable. Pendant quelques heures nous sommes passés dans un autre monde pour qu'après je puisse transmettre mes émotions et des compétences culturelles à mes élèves. Par exemple, en Xème, quand on découvrirait la 4ème unité „La France en Direct”, pendant les leçons „Les monuments historiques” et „André le Nôtre”. Grande richesse, laissée au fil des siècles, le fait qu'elle est bien conservée et le moyen dont les Français la valorisent sont un bon exemple pour nous, les Moldaves, surtout pour les élèves. Pendant les **leçons de civilisation**, je pourrai utiliser l'information complémentaire et intéressante mise à disposition dans les châteaux pour rendre les élèves plus curieux et pour augmenter leur envie, leur motivation d'apprendre.

Deuxièmement, j'ajouterais que notre peuple, le peuple moldave, a

bien préservé les traditions spirituelles, mais les Français ont bien conservé les merveilleux édifices religieux.

Je peux constater ce fait après la visite et la découverte des quelques lieux de culte tels que la **cathédrale Saint-Etienne de Bourges** - dont les portails latéraux offrent de beaux exemples de sculpture romane, l'**abbaye cistercienne de Noirlac** qui nous a enchantés avec son église abbatiale, ses sculptures magnifiques, et bien sûr la **basilique du Sacré-Cœur** à Paris en forme de croix grecque.

Ces édifices avec leurs belles architectures et sculptures me permettront sans doute de **développer le vocabulaire et les compétences culturelles de mes apprenants.**

(Continuare în pag. 6)

Enhancing Students' English Language Skills Through Genially: Exploring Opportunities

Now a modern foreign language lesson cannot be imagined without the use of digital technologies, including digital equipment, a variety of Internet resources. Since the time of the classics of pedagogy, the function of visualization has been regularly performed by a "poster on a string". But in the modern world, unusual posters are increasingly being used - interactive online posters. Why Interactive Online Posters? Because: "The brain is easier to process information presented in the form of images than in the form of words or numbers."

Teaching with the use of animation and other graphic information:

- improves the memorization of information by 10%;
- improves perception (understanding) of information by 30%;
- increases the student's involvement in the learning process by 10%;
- reduces preparation time by 50%.

It is known that preparation for a modern EL lesson takes a lot of time, unlike the traditional one [3, p. 251]. The solution for the teacher will be to use advanced online platforms, one of which is Genially, to provide more productive lesson planning. However, the variability in the use of various innovative Internet resources is quite limited due to the need for constant training of the teaching staff. As a result, each teacher has his own personal set of proven Internet resources that are used in foreign language lessons as digital teaching aids.

To diversify the educational process, there are a number of innovative and easy-to-use online platforms. One of these advanced online platforms is the Genially service, which is a constructive type of Internet resources. Constructive Internet resources allow teachers and students to develop educational material for presenting a grammatical phenomenon in a multimedia form based on a large number of thematic interactive templates, visualizing the material and adding background audio to teach the correct pronunciation of a grammatical phenomenon. In addition, this type of Internet resources allows you to manage the educational and cognitive

activities of students and exercise control using interactive games offered by templates [3, p. 312].

What is an interactive online poster?

A poster is a multimedia web page or a multimedia poster (poster) on which information can be presented in various forms: texts, photos, videos, sound files, graphics, links, etc. With the help of interactive posters, the teacher will be able to bring together high-quality information resources on a given topic. To do this, the teacher needs independently to select or create various educational information resources, create an interactive poster with explanations and links to the selected resources.

In the learning process, the interactive poster achieves two very important results:

- through the use of interactive elements to involve the student in the process of obtaining knowledge;
- through the use of various multimedia and 3D objects to achieve maximum visibility of information.

The use of interactive posters allows you to make the course content non-standard and attractive to the student:

- ensure the feasibility of assimilation of educational material for students of different levels of training;
- give multi-level tasks, tasks for group work, projects;
- ensure the repetition of previously covered material against the background of the novelty of activities;

- provide the course with the necessary reference materials.

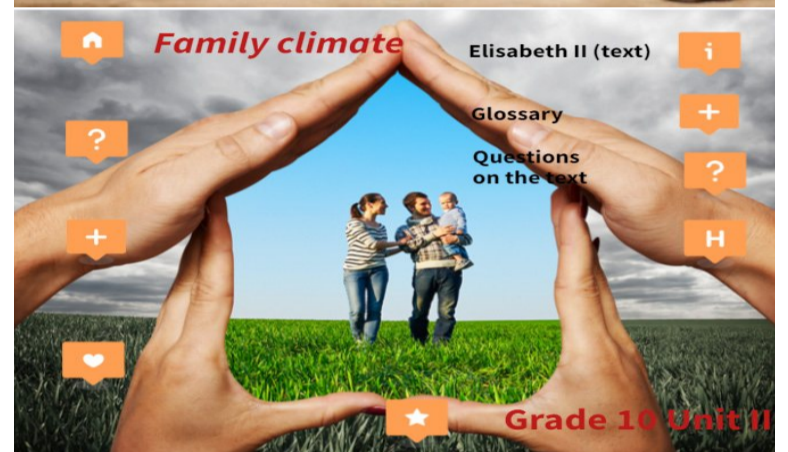
Consider the possibilities of the Genially online platform from the standpoint of their pedagogical potential for improving the communicative skills of 10th grade students.

With the help of the Genially online platform, the general didactic principle of visibility is implemented due to the large number of templates offered by the service. This platform allows you to present educational material visually through the use of templates such as presentation, video presentation, infographics, gamification, interactive image, guide [4]. The listed templates involve the use of interactive elements, buttons that can contain additional material in the form of text, images, video, audio and links to other Internet sites.

The educational material developed by the teacher can be presented as a set of audio, video, textual information and images. Thanks to this, the general didactic principle of individualization is realized: the student, depending on his type of perception of information, can choose a different form of its assimilation. The student can also develop listening and reading skills. In addition, the methodical principle of integration is implemented due to the simultaneous work on different types of speech activity: speaking, reading, writing, listening.

As illustration, I have created interactive posters of the first three learning units ("Personal Environment", "Family" "School Life"). Consider some samples of such posters.

For example, Unit I "Personal Environment" The topic of the lesson is "Teenage Fashion". This image includes 5 buttons that are interactive. Each of them contains different activities: vocabulary task, comprehensive reading, listening, video watching and a game as a reflection tool. <https://view.genial.ly/64a278b24a6a3b0019b23873/in->

teractive-image-teenage-fashion [5]. Another example, Unit II "Family" The topic of the lesson is "Family Ties" where I included various materials on developing linguistic, sociolinguistic, pragmatic and inter-cultural competences. <https://app.genial.ly/editor/64a5485ad0175f001b561415> [5]. Interactive posters developed using Genially offer numerous benefits. They enhance lesson effectiveness, provide colorful visual representations of lexical and grammatical concepts, and allow for the inclusion of interactive exercises, video clips, links to relevant materials, vocabulary and grammar games, and online tests. These posters can be used throughout the entire lesson or in specific parts, making the learning experience more

dynamic and engaging. As the educational landscape continues to evolve, incorporating innovative platforms like Genially will undoubtedly contribute to more effective and engaging language learning experiences, enabling students to develop their language skills in a dynamic and interactive manner. The use of interactive online posters provides a powerful tool for educators to transform traditional language lessons into captivating and effective learning journeys.

Tatiana IVANCEVA,
The English Language teacher,
didactic degree I,
PI TL „M.Guboglo”.
mun. Ceadir-Lunga

LE STAGE EN FRANCE – UN PONT VERS LE DÉVELOPPEMENT DES COMPÉTENCES LINGUISTIQUES ET CULTURELLES

(Continuare din pag. 5)

Troisièmement, notre admiration et nos connaissances ont grandi pendant les visites des musées. Le musée d'histoire naturelle de Bourges, le musée Saint-Roch d'Issoudun ou encore le musée du Louvre ont beaucoup enrichi notre culture. Les extraordinaires expositions seront un pont facile à traverser par mes élèves de la XIème vers un vocabulaire et un trésor de connaissances plus riches, surtout pendant la leçon „Découvrons l'univers de musées”, 4ème unité (Ma richesse culturelle). On pourra facilement comparer, décrire les expositions de plusieurs musées sans utiliser l'internet.

Puis, les professeurs des écoles, des collèges, des lycées et leurs leçons ont enrichi mes méthodes et mes stratégies d'enseignement. Les conseils et les exemples reçus seront une grande aide pour mon processus didactique. Même les leçons de l'école maternelle, la façon d'éduquer et de préparer les enfants pour la vie ont montré que j'ai raison quand j'habitue aussi à transmettre de bons

conseils à mes élèves, à côté des connaissances.

Mais, la ruche en verre dans la salle de classe, bien sûr avec une

entrée en communication directe avec l'extérieur du bâtiment, m'a laissée sans mots. Très intéressant ! Les leçons, les méthodes utilisées,

l'importance de l'état psychique des élèves, la correction des évaluations, le spectacle du projet éducatif sont un grand trésor pour moi et, sans aucun doute, cela aidera beaucoup au développement des compétences linguistiques de mes élèves. Ensuite, les villages français sont une autre histoire avec la belle architecture des maisons aux volets et des gens accueillants. Le village de Saint Valentin et son parc des amoureux, le village des potiers, l'amour des potiers pour leur travail, l'amour pour les vins et pour le village natal flottait au-dessus du village de Ménétréol. Un bon exemple pour notre peuple, cela doit être enseigné depuis l'enfance et j'essaierai de le faire pendant les leçons de FLE dans les classes primaires.

Enfin, je ne pourrai jamais oublier la belle capitale – PARIS – et ses merveilles connues de tous ; les belles traditions françaises – les foires, les chansons, les danses, les lectures, l'histoire projetée sur les édifices pendant la nuit qui accueille beaucoup de monde. Je n'oublierai pas la tradition gastronomique, où le fromage et le dessert sont

indispensables. Je n'oublierai jamais les gens accueillants. Grande admiration pour eux ! Mon admiration ne disparaîtra jamais grâce à leur responsabilité pour l'environnement, pour l'écologie et SURTOUT grâce à leur amour pour leur langue. Une autre compétence à enseigner. Grand respect ! De bons exemples et outils pour la leçon „L'art de vivre à la française”, XIème classe. Nous pourrions transmettre des détails, des exemples assez intéressants qui ne sont pas mentionnés dans le manuel.

Pour finir, je peux affirmer que nous avons réussi à atteindre le but principal – l'enrichissement linguistique, l'enrichissement des compétences linguistiques, sociolinguistiques, pragmatiques et culturelles. Nous avons réussi à apprendre de nouvelles expressions, à corriger quelques fautes et à connaître plus de choses sur le riche patrimoine français, sur les Français... Cela n'aurait pas été possible sans les activités décrites ci-dessus et notamment sans les magnifiques personnes – des rayons de soleil de l'Association Solidarité Laïque.

Protecția datelor cu caracter personal în mediul online

Subiectul ce vizează protecția datelor cu caracter personal în mediul online este inclus în Curriculum la mai multe discipline școlare, atât obligatorii (Informatică, Dezvoltare personală), cât și opționale (Educație pentru societate, Educația pentru media). De asemenea, acest subiect poate fi abordat în cadrul activităților extracurriculare.

STRUCTURA PROIECTULUI ACTIVITĂȚII EDUCAȚIONALE

Subiectul activității va aborda protecția datelor cu un caracter personal în mediul online. Respectiv, se va pune accent pe mesajul activității: „Orice persoană are dreptul la protecția datelor cu caracter personal, care o privesc” (Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene).

Drept scop primordial activitatea va urmări consolidarea competențelor digitale ale elevilor, prin familiarizarea, sensibilizarea și informarea acestora cu domeniul protecției datelor cu caracter personal în mediul online.

La fel, competența specifică va fi constituită de conștientizarea pericolelor mediului online, prin adoptarea unui comportament responsabil în raport cu sine și ceilalți, utilizând conștient tehnicile de securizare și siguranță online.

În șirul unităților de competență vom descoperi: argumentarea necesității protecției datelor cu caracter personal în mediul online; utilizarea tehnicilor de protecție a datelor cu caracter personal în mediul online; conștientizarea impactului pozitiv al explorării tehnicilor de protecție a datelor cu caracter personal în mediul online.

Astfel, vom obține **impactul scontat** care constituie formarea și dezvoltarea abilităților de protecție a informației cu caracter personal în rândul elevilor

Drept **obiective operaționale** ne-am stabilit: deducerea semnificației termenului „date cu caracter personal” în baza exemplorilor; formarea unei atitudini responsabile față de datele cu caracter personal în mediul online; consolidarea competenței de protecție a datelor cu caracter personal în mediul online.

În realizarea eficientă a obiectivelor ne vor fi utile un șir de **strategii didactice**: frontal, individual, în grup. De asemenea, vom folosi diverse **metode, tehnici și procedee** cum ar fi: studiul de caz, jocul didactic, discuție ghidată, exercițiul de analiză, asaltul de idei, brainstormingul. La fel, vom pregăti toate **mijloacele, echipamentele** care ne vor ajuta să obținem scopul propus inițial: hârtie colorată pentru notițe, proiector, instrumente WEB 2.0 – BranchTrack.

DEMERSUL ACTIVITĂȚII EDUCAȚIONALE

Evocare (Joc didactic - 5 min)

Fiecare elev fixează pe o foaie o informație importantă pentru el. Profesorul menționează că răspunsurile posibile nu vor fi citite cu voce tare, dar, cu toate acestea, nu trebuie să fie foaia confidențială și semnificativă pentru participanți. Apoi foile sunt pliate de mai multe ori. Acestea pot fi, de asemenea, sigilate (lipite) cu lipici. Grupul de elevi se așază într-un cerc. La comanda profesorului, fiecare participant transmite foaia cu date importante către participantul care stă în dreapta și ia foaia de la cel care stă în stânga. După câteva secunde, profesorul dă comanda pentru returnarea foilor.

Întrebări de suport:

- Cum te-ai simțit când informația importantă fixată de tine era în mâini străine? De ce?
- Cum te-ai simțit când informația altcuiva era în mâinile tale? De ce?
- Ai vrut să afli informația altcuiva?

Ana UZUN,
magistru în Științe ale Educației,
profesoară de informatică,
grad didactic II, IPG
„Lucașfăruș”, or. Biruința,
r. Sângerei

Dacă ai afla un secret, l-ai împărtăși cu alții? De ce?

- Ați postat vreodată informații personale sau secrete despre o altă persoană în rețea? De ce ai făcut asta?

Realizarea sensului

(Discuție ghidată - 5 min)

Profesorul discută cu elevii despre serviciile Internet întrebându-i:

- De ce avem nevoie să ne înregistrăm/creăm conturi pe Internet?
- Ce informații plasăm pe Internet în timpul înregistrării/creării conturilor?
- Ce semnifică termenul „date cu caracter personal”?

În timpul conversației se recomandă îndrumarea elevilor spre a identifica resursele Internet care solicită plasarea datelor personale:

- Rețele sociale (Instagram, Telegram, V Kontakte, Facebook etc.);
- Servicii de email (Yandex, Gmail, Rambler etc.);
- Servicii online (creare de videoclipuri, colaje foto, editare de fotografii și videoclipuri etc.);
- Aplicații și site-uri pentru comunicare (Skype, Viber, WhatsApp etc.);
- Servicii de partajare a fișierelor (site-uri de partajare fișiere: cloud mail, dropbox, torrent etc.);
- Agende și registre școlare (studii.md);
- Site-uri de stat și oficiale (servicii guvernamentale, bănci online, companii de asigurări, instituții medicale etc.);
- Magazine online.

Elevii constată că în lista de mai sus resursele specificate în punctele 6-7 sunt sigure pentru plasarea datelor cu caracter personal (dezvoltatorii site-urilor asigură securitatea și confidențialitatea informațiilor). Elevii acordă o atenție deosebită resurselor din punctele 1, 4, 5, deoarece acestea sunt cele mai vizitate de către tineret și conțin cea mai mare cantitate de date cu caracter personal.

Exerciții de analiză (10 min)

Profesorul propune elevilor pentru lectură următorul text:

Situația 1

„Bună ziua! Mă numesc Marina, am 14 ani. Recent cineva mi-a piratat contul Facebook și a început să posteze imagini indecente din numele meu, să insulte prietenii din numele meu în comentarii. Am aflat despre toate de la un prieten. Am recăpatat accesul la cont și mi-am schimbat parola, dar era prea târziu. Mulți m-au înlăturat din lista de prietenii și m-au adăugat în „lista neagră”, iar unii chiar au încetat să vorbească cu mine. Am moderat această pagină câțiva ani, am avut aproape o mie de urmăritori și acum totul a dispărut. Spuneți-mi, ce să fac? Cum să recâștig încrederea urmăritorilor?”

Rezultatul scontat

În acest caz, avem de-a face cu hackingul contului unei școlărițe pentru a-i dauna reputației. În această situație se pot recomanda următoarele acțiuni:

- Modificarea parolelor conturilor online;
- Ștergerea tuturor mesajelor pe care nu le-a scris eleva;
- Scrierea unei postări publice cu scuze;
- Discuții personale cu cei mai

Oxana GRADINARI,
doctor în Științe ale Educației,
profesoară de informatică,
grad didactic I, IP Școala
Profesională nr. 4, mun. Bălți

apropiați prietenii pentru a le explica situația.

Pentru a evita astfel de probleme, se recomandă executarea următorilor pași:

- Folosirea de parole complexe, ce conțin majuscule, cifre, simboluri speciale și a unui sistem de autentificare în două etape;
- Instalarea de software antivirus pe toate dispozitivele, conectate la Internet;
- Accesarea conturilor personale de pe dispozitive străine doar în regim „oaspete”.

Situația 2

„Bună! Numele meu este Nicoleta, am 15 ani. Am întâlnit recent un tip pe o rețea de socializare. Era prietenul prietenei mele și mi-a părut interesant. Am început să comunicăm, s-a dovedit că avem multe în comun. Ne-am povestit reciproc despre noi înșine, despre locul în care studiem, călătorim. De fapt, sunt cumpătată și responsabilă, iar profilul meu este doar pentru prieteni, dar cu el parcă mi-am permis prea mult. Într-o zi mi-a propus să ne întâlnim. M-am speriat puțin și l-am refuzat. El a spus că știe unde studiez și unde locuiesc și a promis că mă va prinde în drum spre casă de la școală. Nu știu dacă acest lucru este adevărat sau el doar mă sperie. Îmi este foarte frică. Acum singură, fără prietenă, nu merg la școală. Spuneți-mi ce să fac?”

Rezultatul scontat

În această situație, putem recomanda următoarele acțiuni:

- Citirea cu atenție a istoricului corespondenței pentru a determina ce informații personale au putut ajunge la șantajist;
- Studierea datelor generale din cont și stabilirea informației pe care ar putea-o afla indirect șantajistul;
- Solicitarea ajutorului adulților (părinți, profesori), astfel încât aceștia să poată lua măsuri pentru protejarea fetei, inclusiv contactarea organelor responsabile de aplicarea legii;
- În cazul dacă șantajistul ia legătura din nou, informarea acestuia despre acțiunile întreprinse și adăugarea lui în „lista neagră”;
- Pentru a evita o astfel de problemă, trebuie executată următorii pași:
- Adăugarea străinilor în categoria prietenilor și corespondarea cu ei cu precauție, chiar dacă sunt prietenii ai prietenilor dvs.;
- Nu împărtășiți informații personale cu străinii. Chiar dacă par inofensivi, aceștia pot folosi informațiile acumulate împotriva dvs.

Situația 3

„Bună ziua! Eu sunt Cornel, elev în clasa a IX-a. Odată, în cadrul lecției de informatică, m-am conectat la contul meu pe o rețea de socializare și am uitat să mă deconectez. O săptămână mai târziu, unul dintre colegii mei de clasă a creat o publicație, în care a încărcat capturi de ecran din corespondența mea personală cu prietenii și a adăugat comentarii urâte despre ei. Toată lumea râde de mine. Nu am fost popular în clasă până acum, dar în prezent am ajuns în centrul atenției. Ce ar trebui să

fac? Pot elimina această publicație?”

Rezultatul scontat

În acest caz, avem de-a face cu cyberbullying - bullying organizat prin mijloace electronice de comunicare.

În această situație, celui afectat i se pot recomanda următoarele acțiuni:

- Schimbarea parolei pentru acel cont și închiderea temporară;
- Scrierea unei scrisori către serviciul de asistență al rețelei sociale, cu o solicitare de ștergere a publicației, atașând capturi de ecran ale postării publice și ale corespondenței personale, confirmând astfel utilizarea necorespunzătoare a datelor cu caracter personal de către un coleg de clasă;
- În cazul dacă situația se repetă, e necesară scrierea unei scrisori către serviciul de asistență al rețelei sociale cu o solicitare de a șterge contul utilizatorului care a încălcat regulile de utilizare a resursei;
- Relatarea situației create adulților (părinți sau profesori) cu rugămintea de a interveni.

Discuție în baza simulării interactive (5 min)

Elevilor li se propune realizarea unei simulări de dialog (<https://www.branchtrack.com/p/zyudkem8>) în aplicația BranchTrack (tab. 1):

Reflecție Exercițiu (5 min)

Numiți cel puțin 3 acțiuni care oferă o protecție mai mult sau mai puțin fiabilă a datelor cu caracter personal. Elevii răspund:

- Utilizarea unei parole puternice;
- Gestionarea nivelurilor de acces la datele cu caracter personal (setări de confidențialitate);
- Atitudine conștientă față de informațiile postate pe internet.

Profesorul aduce un exemplu: Casa în care locuim și păstrăm obiectele personale are nevoie de o ușă puternică și o lăcătușă sigură. La fel și datele noastre cu caracter personal, pe care le postăm pe rețelele de socializare sau pe serviciile cloud, trebuie să fie păstrate în siguranță, cheia pentru a le accesa fiind o parolă. Potrivit Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor, peste 3,2 miliarde de persoane utilizează Internetul și, bineînțeles, toate aceste persoane au cel puțin un cont și o parolă; nu este surprinzător faptul că parolele pe care le folosesc pot fi repetate.

Pentru a afla care parole sunt cele mai des utilizate în mediul online, profesorul propune elevilor realizarea următoarei sarcini:

Asaltul de idei

(brainstorming - 5 min)

Grupul de elevi este împărțit în două echipe egale. Li se oferă câteva minute pentru a veni cu cât mai multe idei despre „Ce parolă este cea mai sigură?”. Profesorul le poate reaminti elevilor că toate parolele sunt scrise cu IO parolă puternică nu este doar o parolă dificil de ghicit, ci este și o parolă ușor de reținut. Deși astăzi există programe speciale care vă permit să generați și să memorizați parole complexe pe calculator, este mult mai fiabil să vă depozitați parola în cap.

Pentru a învăța elevii să creeze parole complexe, dar ușor de reținut, profesorul invită clasa să studieze elementele de bază (fig. 1)

Intrebări	Comentariile profesorului virtual
Ce sunt datele cu caracter personal... – Nume, prenume, adresă, telefon; – Grupa de sânge, amprente, documente medicale; – Informații despre studii, fotografii; – Toate cele de mai sus. Datele personale sunt informații prin care o persoană poate fi identificată.	Lista de date referitoare la informația cu caracter personal nu este clar definită în legi. Prin urmare, setul de date care vă permite să identificați o persoană între toți oamenii este personal.
Este posibil să controlați modul de utilizare a fotografiilor pe Internet, atunci când le încărcați pe rețele de socializare? – Da - Nu	Atunci când publicați fotografii în rețea, le oferiți altor persoane posibilitatea de a le descărca, modifica și utiliza în scopuri publicitare. Setări întodeuna setările de confidențialitate.
Ce fișiere vei posta pe rețelele de socializare? – Oricum vreau. Acest lucru este amuzant. Prietenilor mei le va plăcea. – Mă voi gândi la acest lucru. Mă voi simți confortabil dacă profesorii, părinții vor vedea publicațiile mele.	Este important să ne gândim mai întâi înainte de a publica ceva. Toate informațiile din profilul dvs. - fotografii, comentarii - pot fi văzute de mii de oameni. Aceste informații nu vor fi niciodată șterse complet.
Un prieten face petrecere. Toți prietenii tăi sunt invitați. Va fi corect să postezi data, ora și locul petrecerii în rețele de socializare? – Da - Nu	Nu putem spune niciodată exact cine are acces la informațiile pe care le publicăm pe rețelele de socializare. Ceea ce publicăm pe site-uri poate afecta viața personală.
Poate prietenul tău să se autentice în contul tău și să posteze mesaje în numele tău? – Da, el este prietenul meu. Am încredere în el. – Nu, având acces la contul meu, un prieten primește automat acces la absolut toate datele mele cu caracter personal.	Având acces la contul tău, un prieten primește automat acces la absolut toate datele din acest cont.
Ce consecințe pot apărea dacă marcat un prieten pe o fotografie în rețea? – Distribuția în masă în rețea, dacă confidențialitatea nu este configurată în cont; – Nu vor exista consecințe; – Nu se va întâmpla nimic, prietenul meu va fi mai popular.	Nu puteți ști cine are acces la informațiile pe care le publicați. Nu faceți acest lucru fără permisiunea prietenului. Poate că nu va dori ca informațiile despre el să fie disponibile pentru alții.
Vei oferi oamenilor cu care comunici online mai multe informații despre tine? – Voi cere sfaturi adulților; – Li voi spune unui prieten sau unei prietene și li voi cere sfaturi; – Voi expedia date cu caracter personal și apoi voi vedea ce se întâmplă; – Nu voi trimite date cu caracter personal.	Nu dați date cu caracter personal străinilor. Nu puteți cunoaște exact cu ce fel de persoană comunicați și cum aceasta va folosi datele. Încercați să vă consultați cu adulții.

O parolă puternică ar trebui să corespundă următoarelor afirmații:

- Constă din 8-16 caractere;
- Include litere, numere și caractere speciale;
- Include caractere majuscule și mici;
- Nu conține cuvinte, expresii sau combinații care pot fi ușor de ghicit;
- Este recomandabilă utilizarea autentificării în doi pași (cu un telefon mobil);
- Fiecare cont are propria sa parolă;
- Parolele este necesar să fie schimbate la fiecare 3-6 luni;
- Când vă confrunțați cu o încercare de a pirata unul dintre conturi, trebuie să schimbați parolele pentru toate conturile

Figura 1. Semne ale unei parole puternice

Consecințele care pot apărea dacă nu sunt respectate regulile de protecție a datelor cu caracter personal:

- Cineva poate folosi aceste date pentru a vă vinde ceva prin publicitate;
- Cineva în mediul online ar putea încerca să vă insulte, să vă denigreze, să vă creeze o reputație proastă și să vă transforme într-o persoană în afara societății;
- Folosind datele dvs. personale, hoții vă pot fura banii, vă pot șantaja și vă pot obliga să comiteți unele acțiuni ilegale.

Jocul „Aruncă mingea cunoașterii!” (5 min)

Fiecare membru al clasei împărtășește un lucru pe care l-a învățat în timpul activității educaționale. Se utilizează o minge, astfel încât fiecare persoană împărtășește ceea ce a învățat atunci când primește mingea.

Extensie

Aplicație practică „Sunt oare datele mele protejate?”

Profesorul cere elevilor să își verifice conturile online, parolele, dacă acestea corespund cerințelor de securitate a datelor cu caracter personal și să facă modificările de rigoare.

ELEVI DOTAȚI

Suma părților mele

Fiind elevă în clasa a X-a, Daniela Veverița a dat curs îndemnelui dirigintei Valentina Borodco, profesoară de limba și literatura română, grad didactic I, și s-a înscris la „Clubul tânărilor scriitor” din cadrul IPLT „Miguel De Cervantes Saavedra”. Aici a încercat pentru prima dată să mănuiască penița. Inspirată de profesoară, Daniela a început să scrie povestiri. UPP încurajează elevii din toată țara să-și folosească efectiv creativitatea. Deci, vă propunem spre lectură creația literară a Danielei Veverița!

(Continuare din nr. 31/867)

– Modul în care Adelina a văzut ghiozdanul rupt drept doar un obiect stricat și cum s-a avântat spre a-și lua unul nou o va influența în viitor.

– Nu înțeleg. Te referi că mereu îmi va înlocui lucrurile rupte cu unele noi? încercam eu să deslușesc semnificația.

– Da, mă refer la asta, însă nu doar atât. Vei observa în timp cum se răsfrațează această trăsătură de caracter în relațiile ei cu oamenii și în viața ei personală. Interesul meu în a da o a doua șansă lucrurilor s-a mărit pe vreme ce am crescut. Când am ajuns la vârsta de a mânui acul și ața cu atenție, am început să-mi las amprenta pe diverse obiecte personale doar de dragul originalității. În scurt timp am trecut și la proiecte mai complexe: adunam piese rupte, bucăți de carton și foi, orice obiect individual ce nu avea vreo întrebare pentru ca, mai apoi, să-i ofer eu un scop prin a-l încadra într-o creație mai mare.

Îmi petrebeam timpul construind cutii, sertare, rafturi pentru a-mi decora camera și a reutiliza tot ceea ce în altă casă s-ar fi îndreptat la gunoi. Acesta constituia hobby-ul meu principal, însă nu aveam pe nimeni altcineva în afară de familia mea care să-mi împărtășească pasiunea. A crea obiecte de una singură, din resurse proprii, cu mâinile mele era cel mai înisufletor proces. Mă făcea să simt că am un scop, că-mi îndeplinesc rostul ca om pe această planetă. Prin fapte bune chiar schimbam lumea, nu atât lumea întreagă, cât lumea personală. Am înțeles la ce se referea mama mea, vorbind de Adelina. Orice oportunitate în care întâmpina greutăți, fără folos, și o lăsa de izbeliște. Am încercat să aduc subiectul la suprafață în una dintre discuțiile mele cu ea, Adelina, legat de oportunitatea de voluntariat...

DANIELA VEVERIȚA,
ELEVĂ ÎN CLASA A XII-A,
IPLT „MIGUEL DE
CERVANTES SAAVEDRA”

– Cea la care nu am fost admisă? Nu vreau să vorbim despre asta, m-a întrerupt ea.

– Dar e important. Nu aspirai mult să faci parte dintr-un grup nou de oameni? Să urmărești același scop?

– Ba da, însă din moment ce ideile mele nu au fost luate în considerare, am decis că nu merită să continui aici, a spus Adelina, vorbele fiindu-i acompaniate de un limbaj al corpului ce sugera indiferență.

– De ce te dai bătută atât de ușor? Dacă întâlnești un impediment, asta nu înseamnă că oportunitatea dată nu mai este valoroasă.

– Îmi dau seama de asta..., doar că ușor ajung demoralizată, îmi pierd încrederea rapid, a admis prietena mea, ferindu-și privirea.

– Să știi că mereu poți cere ajutor. De la mine, Laura, familie, prieteni. Noi îți suntem alături. Toți merită o a doua șansă, oferă-ți și ție oportunitatea de a greși, de a învăța din greșelile tale și de a încerca din nou și din nou. Asta ne face oameni, toate aceste „eșecuri” sunt complet normale și e mai mult decât normal să te ierți, nu trebuie să te critici și să fii dură cu tine. Te înțeleg și sunt gata să te ajut.

– Apreciez sfaturile tale! Am nevoie să trecem și la acțiuni pentru a face o schimbare. Ce zici, cu ce începem?

– Propun să revenim la acel grup de voluntariat. Trebuie să lăsăm ambiția din tine să iasă la iveală! În următoarele săptămâni ne-am concentrat atenția pe identificarea curenților în planurile de evenimente ale Adelinei și modificarea ideilor, astfel încât să fie realizabile. Cu ajutorul resurselor oferite de părinții mei, am cercetat diverse modele de planuri strategice și am găsit o metodă eficientă de a efectua împreună schema evenimentelor. Primul pas a fost alcătuirea listei cu obiective pe o perioadă de șase luni: ce impact își dorește organizația să creeze în jumătate de an? Mai apoi am completat un tabel cu detalii specifice conform modelului adus: 1. Activitate, 2. Resurse necesare, 3. Rezultate așteptate. După realizarea tabelului, am revenit la răspunsul de refuz pe care l-a primit Adelina și am descoperit că n-am lucrat asupra unui punct din cauza căruia prietena mea n-a fost acceptată în organizație: modul în care erau formulate obiectivele. Căci am adus eu claritate: pentru ca un obiectiv să fie unul realizabil, trebuie să includă toate punctele acronimului SMART:

S – specific, M – măsurabil, A – posibil de atins, R – relevant, T – plasat în timp. Analizând tabelul refăcut, ambele am răsuflat ușurate la concluzia că este finalizat.

Eu și Adelina ne-am apropiat foarte mult prin lucrul împreună. Am reușit și eu să învăț pașii de organizare a unui eveniment și informațiile necesare de logistică – o zonă din viața mea pe care n-am dezvoltat-o niciodată până atunci, în modul dat aflând că este un proces interesant. În același timp, i-am sugerat Adelinei să încerce cu mine să facă un lucru manual. Ea a ales să învățăm să împletim niște brățări și a descoperit că o pasionează acest hobby. Astfel de legături demonstrează că oricare persoană are un impact asupra altuia și că omul, cu anii, adună părți din toți cei din jur, devenind o sumă a tuturor oamenilor cu care a interacționat. În urma schimbărilor aduse, Adelina a aplicat din nou la oportunitatea de voluntariat și, de această dată, a fost acceptată! Am simțit o bucurie sinceră, copleșitoare pentru prietena mea. Am adus un impact pozitiv asupra unui om din viața mea! În cadrul echipei, Adelina s-a evidențiat prin ambiție și creativitate, prin modul în care formula obiective și alcătuița planuri strategice, cum reușea rapid să identifice erorile și să le rezolve, exact lucrurile în privința cărora am ajutat-o!

Peste ceva timp, Adelina și Laura au ajuns la o certă din cauza viziunilor diferite la tema dragostei. Laura era într-o relație cu Luca de aproximativ patru luni, însă cei doi au ajuns să se ignore o perioadă. Laura se aștepta ca partenerul ei să-i cumpere flori în zilele speciale, lucru pe care nu-l făcea. Adelina a încercat să se implice ca să remedieze situația, dar Laura nu a acceptat ajutorul ei. Acesta a fost momentul în care am intervenit eu.

– Laura, cât de mult îți place de Luca? am întrebat-o eu pe neprins de veste, în timp ce am luat împreună drumul spre casa de la liceu.

– Foarte mult! Îmi place modul în care ochii lui strălucesc atunci când vorbește despre pasiunile sale, cum depune suflet în tot ceea ce face, cum continuă mereu să se îndrepte spre atingerea scopurilor sale, îmi place modul său de a gândi și a acționa... Doar că... am dubii. Dacă lui i-ar fi plăcut de mine și i-ar fi părut, ar fi fost atent ca să-și dea seama că aș aprecia foarte mult dacă mi-ar dăru flori din când în când... Însă cum el în patru luni încă nu a realizat asta, atunci n-are rost să continuăm, a încheiat ferm șirul de idei.

– Dar tu i-ai comunicat faptul că ți-ar plăcea să-ți ofere flori?

– Nu, el singur trebuia să înțeleagă, oricărei fete îi plac florile! Inseamnă că nu a fost destul de atent, a zis Laura, pufnind.

– Și după patru luni vreă să închei totul doar din acest motiv? Nu crezi că relația voastră mai merită o șansă? continuam eu să-mi ajut prietena.

– Nu sunt sigură... Dacă el ar fi vrut serios să avem o relație perfectă, nu eram fi aflat în punctul dat.

– Eu consider că trebuie să discuți cu el despre sentimentele tale și să lucrezi împreună asupra întrebărilor ce apar. Nu crezi că ar fi mult mai ușor dacă ai admite că ai aprecia mult un buchet de flori? Comunicarea rezolvă totul.

(Va urma).

REPORTAJ Preliminarii EURO 2024:

Victorie pentru Moldova în Feroe

Reprezentativa Republicii Moldova a învins formația Insulelor Feroe cu scorul de 1-0, duminică, 10 septembrie a.c., în preliminariile EURO 2024 la fotbal, meciul desfășurându-se în deplasare, pe Stadion Tórsvøllur (Tórshavn, Streymoy). Deși insularii au râvnit cu înverșunare să se impună în propriul fief (au avut o posesie net superioară, în proporție de 68 la sută, și 8 cornere contra 4 ale moldovenilor), tricolorii au știut să reziste cu calm și, la rândul lor, să atace periculos, cu randament (5 șuturi pe spațiul porții contra 6 pentru gazde).

lureș pe contre

Debutul a aparținut în totalitate nordicilor, care au organizat un adevărat asalt la poarta apărată de Dorian Răilean (evoluează în România, pentru Chindia Târgoviște). Mai întâi, în minutul 2, Gilli Rólantsson șutează din partea dreaptă a careului, mingea trecând puțîn pe lângă, iar încă peste un minut, Jóannes Bjartalid țintește bara transversală, după o lovitură cu piciorul stâng din afara careului. Șturile, loviturile libere și cornerele la poarta noastră nu au conținut încă timp de un sfert de oră, presiunea crescând de la minut la minut.

După care veni rândul discipolilor antrenorului Serghei Cleșcenco să aducă emoții de îngrijorare în tabăra adversă: Vitalie Damașcan, jucătorul lui Sepsi OSK Sfântu Gheorghe din Campionatul românesc, obține o lovitură liberă în jumătatea apărării feroezilor; în scurt timp tot el, asistat cu o centrare de Denis Marandici, lovește periculos cu capul din centrul careului, mingea trecând pe lângă poartă; în min. 18, Nichita Motpan și Vitalie Damașcan mai obțin două lovituri libere în jumătatea defensivă a gazdelor.

Fotbaliștii de la Insulele Feroe, văzând că gluma se îngroașă, depun eforturi substanțiale pentru a contracara iureșul moldovenilor, preiau inițiativa și timp de 3 minute obțin tocmai 4 cornere și o lovitură liberă, toate dejucate de apărarea noastră. După care jocul s-a mai echilibrat, însă nu s-a detensionat, desfășurându-se cu precădere pe contre. Iar pe final de repriză a impresionat atacantul nostru Ion Nicolaescu (SC Heerenveen, Olanda), șutul său cu dreapta din afara careului fiind foarte aproape de a-și atinge ținta, după o pasă perfectă a căpitanului Vadim Rață (evoluează ca mijlocas pentru FC Voluntari, România). Anticipând evenimentele, vom remarca că acest „duet” va determina în continuare gazdele să transpire, prin raiduri incisive repetate, într-un final dându-le lovitura de grație.

Încununarea izbânzii

Începutul reprizei secundă se desfășoară cu o posesie superioară a feroezilor, ei căutând cu insistență golul. Și în minutul 53 l-au găsit, doar că în propria poartă: Vadim Rață interceptează balonul rotund

(Va urma).

în propria jumătate de teren, în preajma careului, îi pasează fulgerător lui Ion Nicolaescu, care cu vitează de sprinter parcurge pe flancul drept distanța până la linia adversă de fund, nelăsând nicio șansă apărătorilor insulari să-i stopeze elanul. Debarasându-se de fundul gazdelor, centrează magistral în careul mic pentru același Vadim Rață venit și el în mare vitează, care îl execută fără emoții pe portarul Mattias Lamhaug.

Încă peste șapte minute, Ion Nicolaescu a avut ocazia să majoreze scorul, lovitura lui de cap din centrul careului fiind parată de goalkeeper. După care gazdele trec în disperare la asalt, atacurile lor fiind însă dejucate de băieții noștri, care, spre meritul lor și al tehnicianului Serghei Cleșcenco, organizează contraatacuri tăioase, ținându-și astfel oponenții la distanță de buturile lui Dorian Răilean.

În min. 77, Vadim Rață este înlocuit cu apărătorul Serafim Cojocari, iar Ion Nicolaescu cu Sergiu Plătică, în vederea fortificării defensivei, schimbările dovăduindu-se cu adevărat inspirate. Căci noii intrați participă activ la acțiunile tricolorilor, ce au ținut în suspans apărarea adversă până în ultimele secunde ale meciului.

Astfel, după 5 partide disputate, Moldova urcă pe locul 3 al clasamentului grupei „E”, cu 8 puncte în palmares, în cadrul preliminariilor Campionatului European, ce va avea loc în anul 2024 în Germania. Mai mult, avem șanse teoretice de calificare, o realizare nemaiintâlnită până acum la această etapă! Albania a preluat cu 10 puncte șefia grupei, ce surpriză!, după ce a trecut cu 2-0 de Polonia.

Următorul meci din preliminarii selecționata Moldovei îl va juca pe 15 octombrie curent cu reprezentativa Poloniei, în deplasare. După care va întâlni acasă Albania (17 noiembrie) și Cehia la Olomouc (20 noiembrie).

Iulian BOGATU

AVIZ

Instituția Publică Centrul de Excelență în Transporturi anunță concurs pentru ocuparea următoarelor funcții de conducere:

- **Director adjunct pentru instruire și educație;**
- **Șef secție Diagnosticare auto;**
- **Șef secție Învățământ profesional tehnic secundar.**

Dosarele pot fi depuse în orele de program: 8⁰⁰ - 16³⁰, pauza de masă: 12⁰⁰ - 12³⁰, în anticamera instituției la secretariat, biroul 103, și pe adresa de e-mail: ctcev@araxinfo.com.

Termenul limită de depunere a actelor pentru concurs: 03/10/2023.

Telefoane de contact: 022 523512, 022 523482, 022 505082.

Informații suplimentare privind condițiile participării și actele din dosarul ce urmează a fi prezentat la concurs pot fi găsite în Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de conducere în instituțiile de învățământ profesional tehnic, pe site-ul Ministerului Educației și Cercetării al RM sau în Monitorul Oficial nr.206-210 din 07.08.2015, modificat OME 283 din 12.04.16< MO 256-267 din 12.08.2016, art.1283, în vigoare din 12.08.2016, și la telefoanele de contact menționate.

Administrația

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc

REDACTOR PRINCIPAL ▶ Nicolae Jantic

REPORTERI ▶ Iulian Bogatu, Silvia Țurcan

CORECTOR MACHETATOR ▶ Elvira Țăganaș-Pântea Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publicatiune/264>

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et 4

E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Comanda nr. 9996.